

پرورش مهارت نوشتن در دانش‌آموزان

نوشتن اگرچه به‌عنوان یک ابزار مهم توسعه‌ی ارتباط، دانش و هنر قلمداد می‌شود اما نقش ناپیدا و مهم آن توسعه‌ی شخصی است. نوشتن در کنار خواندن درون آدمی را توسعه می‌دهد؛ هر چند بسیاری کسانی که خوب می‌خوانند اما نمی‌توانند خوب بنویسند. در این دوره به موضوع نوشتن بیشتر خواهیم پرداخت.

بنویسند، به کشف جدیدی برای بیان ایده‌های خود دست پیدا خواهند کرد و درمی‌یابند چگونه باید کلمات را در کنار یکدیگر قرار دهند تا خواننده مشتاقانه نوشته‌ی ایشان را دنبال کند و ضمن لذت بردن از آن، پیام را به آسانی درک کند. در واقع، کسب مهارت نوشتن مثل مهارت دوچرخه‌سواری است. ممکن است در شروع دشوار به نظر برسد، ولی با پشتکار، مایوس نشدن و توجه به توصیه‌های کاربردی، می‌توان این مهارت را کسب کرد و از آن لذت توصیف‌نشده برد. از جمله توصیه‌هایی که در بیشتر مقاله‌های آموزشی برای توسعه‌ی این مهارت در دانش‌آموزان ذکر شده عبارت‌اند از:

۱. تمرین نوشتن به صورت مرتب و روزمره

از دانش‌آموزان خود بخواهید تمرین نوشتن را به‌طور مستمر انجام دهند (حداقل سی دقیقه در هر روز). برای مثال، از آن‌ها بخواهید خاطرات روزمره‌ی خود را در یک دفتر شخصی ثبت کنند یا درباره‌ی احساس خود در مدرسه یا نسبت به دوستان و آشنایانشان یا درباره‌ی چیزهایی که امروز در مدرسه یاد گرفته‌اند، مطلب بنویسند (لازم نیست نوشته‌ی خود را به کسی نشان دهند).

۲. ایجاد انگیزه برای نوشتن

به‌منظور ایجاد انگیزه برای نوشتن، زمانی را به گفت‌وگو درباره‌ی اهمیت آن اختصاص دهید. بسیار مهم است دانش‌آموزان دریابند که با کسب این مهارت می‌توانند چه خدمتی به خود یا جامعه بکنند و چگونه با نوشتن اعتمادبه‌نفس آنان افزایش پیدا خواهد کرد. از جمله فعالیت‌هایی که می‌تواند در تشویق دانش‌آموزان به نوشتن مؤثر باشد، انتشار نوشته‌های منتخب آن‌ها در یک نشریه‌ی مدرسه‌ای است.

۳. ترغیب به خواندن

در مورد ارتباط مستقیم خواندن با نوشتن در کلاس صحبت کنید و از دانش‌آموزان بخواهید پس از بحث گروهی در این زمینه، نتایج بحث را برای سایر دانش‌آموزان مطرح کنند. سپس به آن‌ها کتاب‌هایی داستانی با حجم کم و جذاب معرفی کنید و از ایشان

زمانی که به مدرسه می‌رفتیم، زنگ انشا همواره برایم طولانی و دلهره‌آور بود. دائماً در دلم دعا می‌کردم معلم مرا صدا نکند، چون یا انشا ننوشته بودم یا اگر نوشته بودم شروع آن با ادامه و پایانش هم‌خوانی نداشت. معمولاً انشا را با دو سه جمله‌ی کلیشه‌ای که از دیگران پرسیده بودم شروع می‌کردم، ولی نمی‌توانستم آن را به‌صورت مناسب ادامه دهم و به آخر برسانم. به همین دلیل هم معمولاً پایین‌ترین نمره‌ام در کارنامه متعلق به درس انشا بود که از سیزده بالاتر نمی‌رفت. آن روزها باور من و بسیاری از معلمان این بود که نوشتن نوعی استعداد است. یعنی اگر در فردی وجود نداشته باشد یا کم باشد، نمی‌توان آن را پرورش داد. من هم با این باور بزرگ شدم و هیچ تلاشی برای تغییر آن نکردم. سال‌ها پس از فارغ‌التحصیلی از دانشگاه، با آشنایی بیشتر با مقاله‌های آموزشی، دریافتم نوشتن یک مهارت است که می‌توان آن را به سادگی آموزش داد و اگر دانش‌آموزان قادر به نوشتن نیستند، به این دلیل است که کسی در این خصوص به آن‌ها آموزش مناسب نداده است. خوشبختانه، امروزه مقاله‌های تحقیقاتی بسیاری در خصوص چگونگی آموزش مهارت نوشتن در دوران مدرسه یا دانشگاه و به تفکیک هر دوره انتشار یافته است. در این مقاله‌ها بیان شده است که چگونه با طی کردن گام‌های آموزشی مؤثر می‌توان این مهارت را در دانش‌آموزان توسعه داد و حتی آن‌ها را به نویسنده تبدیل کرد. از جمله تأکیدی که در این مقاله‌ها به چشم می‌خورد، آن است که دانش‌آموزان دریابند نوشتن یک مهارت است و مانند هر مهارت دیگر آموختنی و قابل توسعه است. با تمرین روزمره و توجه به توصیه‌های کاربردی می‌توان به این مهارت دست یافت. البته لازم است به این نکته توجه داشته باشند که نوشتن یک سفر است نه یک مقصد. لذا هیچ گاه پایانی ندارد. علاوه بر آن، هر چه بیشتر

سخن آخر

لازم به ذکر است، توصیه‌های آموزشی در این خصوص بسیارند. این توصیه‌ها تابع سن، میزان تحصیلات، شرایط بومی و خانوادگی دانش‌آموزان هستند. با مطالعه‌ی تحقیقات انجام شده در این زمینه و آگاهی از تجربه‌های سایر همکاران، می‌توانید به راهکارهایی که برای دانش‌آموزان شما مفیدند دست یابید و در صورت موفقیت آن را با دیگران نیز در میان بگذارید تا در آینده‌ای نه چندان دور شاهد آثار دانش‌آموزی بیشتری در این مرز و بوم باشیم.

بخواهید شخصیت‌های مورد علاقه‌شان در داستان را به‌طور مختصر توصیف کنند و دلایل انتخاب خود را توضیح دهند، یا بخشی از داستان را خلاصه کنند.

۴. تأکید بر نقاط قوت و اجتناب از بیان صریح نقاط ضعف

از آنجا که دانش‌آموزان در این راه نو پا هستند، بسیار مهم است که ناامید نشوند. لذا از آنان بخواهید در صورت تمایل نوشته‌ی خود را برای دیگران بخوانند و شما روی نقاط قوت نوشته تأکید کنید. در صورتی که لازم می‌دانید مواردی را اصلاح کنید، آن‌ها را به‌صورت غیرمستقیم و توصیه‌ای بیان کنید. این موارد را در مورد سایر نوشته‌هایی که در کلاس خوانده نمی‌شوند هم رعایت کنید.

منابع

۵. بررسی مجدد مطلب و اصلاح آن

از دانش‌آموزان بخواهید نوشته‌ی خود را در زمان‌های مختلف مرور و در صورت لزوم آن را بازنویسی کنند. در مورد اینکه این فرایند حتی در مورد نویسندگان خبره نیز اتفاق می‌افتد، با آنان صحبت کنید. به آن‌ها اطمینان دهید این راهکار به پیشرفت تدریجی آن‌ها برای کسب این مهارت کمک می‌کند.

1. <http://www.readingrockets.org/article/teaching-elementary-school-students-be-effective-writers>
2. <http://www.teachwriting.org/blog/2017/6/14/12-strategies-to-support-struggling-writers-in-elementary>
3. <https://beneylu.com/pssst/en/creative-writing-for-elementary-students>